

C.J. Malmberg (1824–1895)

– de första industrifotografierna i Finland 1865

Utställning i Fiskars Kopparsmedja 3.3–1.4.2024, öppen torsdag–söndag kl 12–17

Det är hög tid att för första gången lyfta fram C.J. Malmbergs produktion i Finland. Moderna Museet i Stockholm har en särskild Malmbergsamling som omfattar hundratals originalfoton. Den här samlingen är numerärt sett museets största med verk av någon aktör med finländsk bakgrund. Moderna Museet har också visat av Malmbergs fotografier på flera av sina olika utställningar. I Finland har Malmbergs karriär förblivit ouppmärksam, nämnts med några rader i vissa böcker om fotografi.

C.J. Malmberg växte upp i Fiskars i Västnyland och blev färdig guldsmed i S:t Petersburg, men hans tidiga fotografikunnande formade sig snart till hans huvuduppgift. Egen fotografiateljé hade han åren 1859–1878 i Stockholm och i Skövde 1878–1895. Hans väg gick till guldsmedsläran i S:t Petersburg sannolikt på grund av storstadens lysande arbetsmöjligheter. Senare leddes till exempel över hälften av de självständiga guldsmedsverkstäderna i Carl Fabergés ädelstensrum av finländska guldsmeder, och av naturliga skäl var även en stor del av dem som arbetade där landsmän till den ledande guldsmeden. En del av dem var hemma från Pojo liksom C.J. Malmberg.

Trots att Malmberg i sin fotografiateljé tog huvudsakligen porträtt, sk. visitkortsfotografier, tog han även de tidigaste industrifotografierna i Finland i sin forna hemsöcken Pojo, i Fiskars, Antskogs och Kärkelä bruk 1865–1872. I dessa bilder har han tagit med även människor, framför Fiskars finsmidesfabrik ser man till exempel hela fabriken personal. Även i bilden som visar Kopparsmedjan syns både arbetare och arbetsredskap. Många av arbetarna är säkert hädangångna arbetskamrater till Malmbergs far.

Först nu, då vi har sammanställt utställningens innehåll, har vi hittat närmare uppgifter om hans utgångspunkter. Hans far Jacob Johan Malmberg flyttade 1825 med sin familj från Ekenäs till Fiskars bruk för att där bli kopparsmed. C.J. Malmberg har alltid omnämnts som Pojofödd, men om hans uppväxtår i Fiskars Bruk i samma kommun har tidigare inga uppgifter dykt upp. Detta ställer Malmbergs intresse för att avbilda bruksmiljöerna i ett nytt ljus.

På utställningen visas originalfotografier av Malmberg ur Fiskars museums och Fiskarsbolagets arkivsamlingar. Dessutom visas förstoringar av originalfotografierna parallellt med aktuella foton av samma mål.

År 2024 firar Fiskars sitt 375-årsjubileum. Som ett av västvärldens äldsta brand och företag har Fiskars främjat principerna för hög kvalitet, tidlös design och funktionalitet ända sedan företaget grundades som en järnsmedja intill Fiskars å. I sina fotografier har Malmberg förevigat en viktig del av Finlands industrihistoria samt Fiskars arbetares vardag och produktion. Året är ett jubileumsår också för Malmbergs minne, han föddes nämligen för 200 år sedan. Fotografiutställningen är en del av det officiella programmet för Fiskarsbolagets 375-årsjubileum.

Tilläggsuppgifter

Utställningens kuratorer

Barbro Kulvik, barbro.kulvik@gmail.com

Antti Siltavuori, 050 5695 111, siltavuori@antti@gmail.com

Gjuteriet i Fiskars fotograferat av C.J. Malmberg 1872.
Moderna Museet, Stockholm.